Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na n-eachtraí leanúnacha agus líon iomlán na n-eachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena n-áirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: ____________ Dáta: 24/06/25

(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: ____________ Dáta: 24/6/2025

(Príomhoide)

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Aguisín A

Polasaí Bí Cineálta Scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Ghlac Bord Bainistíocht Ghaelscoil na Laochra leis an bpolasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais *Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* 2024.

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

students.

The NPC delivers online and inperson courses to support parents of both primary and postprimary students to prevent and address bullying behaviour.

Dublin City University (DCU) AntiBullying Centre

The DCU AntiBullying Centre is a universitydesignated research centre located in DCU's Institute of Education. The centre is known globally for its research in bullying and online safety. The AntiBullying Centre offers a range of modules as part of its FUSE programme for the entire school community that can be used to help to promote a positive school culture and assist in preventing and addressing bullying behaviours

Tusla

Schools should contact Tusla directly for advice in cases where it is considered that bullying behaviour is a child protection concern.

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta a dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna.*

Supports

Supports are available to help prevent and address bullying behaviour.

These include the following:

National Educational Psychological Service (NEPS)

The National Educational Psychological Service (NEPS) of the Department of Education provides a comprehensive, schoolbased psychological service to all primary and postprimary schools to support the wellbeing, academic, social and emotional development of all students. The NEPS model of service is a consultative, capacitybuilding model, in which there is a balance between casework and support and development work.

The psychological services which NEPS provides for students are differentiated in terms of whether the service involves the psychologist's direct involvement with the student, known as Direct Casework, or involves the psychologist working through teachers or teachers/parents to provide a psychological service for a student, known as Indirect Casework. NEPS staff can support schools with issues around bullying through this direct or indirect case work service.

In relation to bullying, NEPS psychologists often advise schools on best practice to prevent and address bullying when issues arise in schools and/or provide training in preventative initiatives, such as developing social and emotion skills, social skills, executive function skills, promoting resilience and skills in relationship repair between peers as appropriate.

Oide

Oide is the Department of Education's support service for schools, and it supports professional learning for primary and postprimary school leaders and teachers in recognised schools and centres for education.

Oide fosters a culture of continuing professional learning among school leaders and teachers encouraging lifelong learning, reflective and enquirybased practices. The work of Oide contributes to school improvement by providing high quality professional learning experiences, supports and resources relating to curricular developments, broader educational goals and national priorities, such as wellbeing which includes preventing and addressing bullying.

Oide provides continuing professional learning support to schools to support implementation of these procedures.

Webwise

Webwise is the online safety initiative of the Department of Education and is cofunded by the European Commission. Webwise promotes safer, better internet use through awareness raising and education initiatives targeting teachers, students and parents. Webwise develops and disseminates resources that help teachers integrate digital citizenship and online safety into teaching and learning in their schools. Webwise also provides information, advice, and tools to parents to support their engagement in their children's online lives. With the help of the Webwise Youth Advisory Panel, Webwise develops youthoriented awareness raising resources and training programmes that promote digital citizenship and address topics such as online wellbeing and cyberbullying.

National Parents Council

The National Parents Council (NPC) is the representative organisation for parents of children in early years, primary and postprimary education. NPC was established as a charitable organisation in 1985, under the programme for Government, as the representative organisation for parents of children attending school. It received statutory recognition in the Education Act 1998.

The NPC works to ensure that all parents are supported and empowered to become effective partners in their children's education. NPC seeks to achieve true partnership and deliver better outcomes for all

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	I rith na scoil bliana 24/25	Eolas faoi Bí Cineálta roinnte Tráthnóna traenála Ceistneoir
Scoláirí	Tionól agus sa rang Téama 3 (24)	Eolas faoi Bí Cineálta roinnte Smaointe bailithe agus polasaí na ndaltaí curtha le chéile leis na smaointe seo,
Tuismitheoirí	Márta 2025	Oíche Eolais agus gníomhaíochtaí roinnte
Bord Bainistíochta	Meitheamh 2025	Eolas faoi Bí Cineálta roinnte agus Cruinniú Bord chun an polasaí a phlé
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)	Márta 2025	Eolas faoi Bí Cineálta a roinnt agus a smaointe a lorg faoin bpolasaí. Oíche Eolais agus gníomhaíochtaí roinnte
An dáta ar faomhadh an polasaí:	24/6/2025	
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:	24/6/2025	

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfidh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

Seo a leanas na straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear straitéisí a bheidh dírithe go sonrach ar an gcibearbhulaíocht agus ar bhulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht, go háirithe bulaíocht homafóbach agus trasfóbach) a bheidh in úsáid sa scoil

- Ceiliúrann éiteas ilchreidmheach Gaelscoil na Laochra éagsúlacht agus cothaíonn sé uileghabhálacht. Baineann an scoil úsáid as an gclár Croí na Scoile agus bheadh roinnt ceachtanna bainteach leis an bhfrith-bhulaíocht.
- Foghlaimeoidh na páistí ó Naíonáin Shóisearacha – Rang 6 faoi chearta daonna trí úsáid a bhaint as an gclár 'Cuaillí Beatha' agus gnéithe den churaclam 'Oideachas Le Chéile'.
- Úsáidtear na ceachtanna seo chun féinmheas agus féinmhuinín na bpáistí a chothú, chun an difríocht idir cheart agus mícheart a aithint agus chun éagsúlacht a cheiliúradh.
- Spreagtar pobal scoile a chothaíonn meas do gach ball foirne.
- Déantar monatóireacht ar an suíomh scoile, seomraí ranga, pasáistí, turais scoile agus
- gníomhaíochtaí breise scoile. Beidh sé molta do gach aon ball foirne, fiú dóibh nach bhfuil ag múineadh agus an fhoireann choimhdeach, chun a bheith airdeallach agus eachtraí a chur in iúl do mhúinteoirí ábhartha. Déantar monatóireacht freisin ar an úsáid a bhaineann na páistí as teicneolaíocht faisnéise ar scoil.
- Leanaimid na moltaí leagtha amach inár gCód Iompair chun dea-iompar a spreagadh.
- Cothaítear féin-mheas i measc na páistí trí dhifríochtaí/gnóthachtálacha aonaracha a cheiliúradh, trí aitheantas agus luaíocht a thabhairt do dhea-iompar agus trí dheiseanna a thabhairt i gcomhar ratha.
- Cabhraítear le páistí comhbhá a fhorbairt trí mhothúcháin a phlé agus trí iarracht a dhéanamh iad féin a chur in staid daoine eile.
- Forbraítear timpeallacht scoile níos sábháilte trínár gcóras 'Comrádaí Clóis' a chuireann
- tacaíocht ar fáil do dhaltaí agus a spreagann cultúir de phiarthacaíocht agus phiarmheas.
- Beidh an clár 'Bí Sábháilte' múinte do pháistí ó Naíonáin Shóisearacha go Rang 6. Beidh am ar leith ann chun bulaíocht a phlé ag gach leibhéal ranga i slí a oireann d'aois na bpáistí. Cuirfidh na múinteoirí an-bhéim ar féinmheas na bpáistí a chothú.
- Cuirfidh an scoil seachtain cairdeas/frith-bhulaíochta ar siúl i rith mí Feabhra gach bliain. Foghlaimeoidh gach rang ó Naíonain Shóisearacha go Rang 6 faoi bhulaíocht agus cad ba cheart dó/di a dhéanamh má tá bulaíocht á dhéanamh orthu nó má tá a fhios acu go bhfuil bulaíocht á dhéanamh ar dhuine eile.
- Cuirfidh an scoil Seachtain Cearta Daonna ar siúl gach mí na Samhna. Gach bliain déanfaidh na páistí ó Rang 3 go Rang 6 plé ar an tAcht um Stádas Comhionann agus an naoi forais ina bhfuil cosc ar leithcheal in Éirinn.
- Glacfaidh na páistí páirt i bhFeachtas Frith-Bhulaíochta na scoile agus bainfear úsáid as roinnt de na ceantanna ata molta i 'Seán Fallon's Anti Bullying Campaign'. Déanfar oiriúnú ar na ceachtanna seo bunaithe ar riachtanais na scoile ag an am sin.
- Foghlaimeoidh na páistí i Rang 5 agus Rang 6 faoi sabháilteacht ar an idirlíon trín gclár OSPS.
- Múinfear do na páitsí conas an idirlíon a úsáid a slí a choimeádann iad féin agus daoine eile sábháilte.
- Cothóidh ceachtanna OCG i Rang 5 agus Rang 6 féinmheas agus tuiscint.
- Cuirfidh an scoil na moltaí ata sa cháipéis "Moltaí do scoileanna maidir le claonadh gnéis" a chur i bhfeidhm (OCG Bunscoileanna).

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Tusla
Ba chóir do scoileanna teagmháil a dhéanamh le Tusla go díreach le haghaidh comhairle sa chás go meastar go bhfuil iompraíocht bhulaíochta ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí. Féach cuid 2.4 le haghaidh treorach faoin uair a thagann iompraíocht bhulaíochta le bheith ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí.

School's *Programme of Support*

Below are the methods of support that help with the resolution of bullying
An appropriate intervention strategy is laid out using some of the strategies below;

- *Teacher interviews with all pupils involved*
- *Restorative interviews - The child who engaged in bullying will be asked to reflect on his/her behaviour and its consequences for himself/herself and for the person who has been bullied*
- *Negotiating agreements between pupils and following these up by monitoring progress. This can be on an informal basis or implemented through a more structured mediation process*
- *Working with parent(s)/guardian(s)s to support school interventions*
- *Circle Time (teaching methodology used for group discussion in SPHE)*
- *In dealing with bullying behaviour seeking resolution and offering a fresh start with a 'clean sheet' and no blame, a child (depending on his/her age) may be asked to sign an undertaking that "this behaviour will not reoccur"*
- *Write a letter to the child being bullied*
- *Regular meetings with the Principal*
- *All in-school supports and opportunities will be provided for the pupils affected by bullying to participate in activities designed to raise their self-esteem, to develop friendships and social skills and build resilience e.g.*
  - *Work with the learning support teacher on appropriate behaviour*
  - *Attend social groups with the learning support teacher with other children*
  - *Buddy system*
  - *Group work such as Circle Time*
- *If pupils require counselling of further supports the school will endeavour to liaise with the appropriate agencies to organise same. This may be for the pupil affected by bullying or involved in the bullying behaviour*
- *Making it clear that bullying pupils who reform are not blamed or punished and get a 'clean sheet'*
- *Using learning strategies throughout the school and the curriculum to help enhance pupils' feelings of self-worth*
- *In dealing with negative behavior in general, encouraging teachers and parents to focus on, challenge and correct the behaviour while supporting the child. This can be addressed by using a Home-School Behaviour Improvement Chart (a chart completed in school which is sent home to indicate to parents that there is an improvement in behaviour).*

mothúchánacha, scileanna sóisialta agus scileanna feidhmiúcháin a fhorbairt agus athléimneacht agus scileanna maidir le caidreamh a dheisiú idir piaraí a spreagadh, de réir mar is cuí.
Tá tuilleadh eolais faoi na tacaíochtaí a sholáthraíonn SNSO ar fáil sa Treoir Acmhainní a ghabhann leis na nósanna imeachta seo.

Oide
Is é Oide an tseirbhís tacaíochta do scoileanna de chuid na Roinne Oideachais, agus tacaíonn sé leis an bhfoghlaim ghairmiúil do cheannairí bunscoile agus iarbhunscoile agus do múinteoirí i scoileanna agus in ionaid oideachais aitheanta.
Cothaíonn Oide cultúr foghlama gairmiúla leanúnaí i measc ceannairí scoile agus múinteoirí, a spreagann foghlaim ar feadh an tsaoil, cleachtais mhachnaimh agus cleachtais bunaithe ar fhiosrú. Cuireann obair Oide le feabhsúchán scoile trí na nithe seo a leanas a chur ar fáil: eispéiris foghlama gairmiúla ardchaighdeáin, tacaíochtaí agus acmhainní a bhaineann le forbairtí curaclaim, spriocanna oideachais níos leithne agus tosaíochtaí náisiúnta, amhail an fholláine, lena náirítear an bhulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi.
Cuireann Oide tacaíocht don fhoghlaim ghairmiúil leanúnach ar fáil do scoileanna chun tacú le feidhmiú na nósanna imeachta seo. Tá tuilleadh eolais faoi na tacaíochtaí a sholáthraíonn Oide ar fáil sa Treoir Acmhainní a ghabhann leis na nósanna imeachta seo.

Webwise
Is é Webwise an tionscnamh Sábháilteachta ar líne de chuid na Roinne Oideachais agus tá sé á chómhaoiniú ag an gCoimisiún Eorpach. Cuireann Webwise úsáid níos sábháilte, níos fearr an idirlín chun cinn trí mhúscailt feasachta agus tionscnaimh oideachais dírithe ar mhúinteoirí, scoláirí agus tuismitheoirí. Forbraíonn agus scaipeann Webwise acmhainní a chuidíonn le múinteoirí an tsaoránacht dhigiteach agus an tsábháilteacht ar líne a chomhtháthú sa teagasc agus san fhoghlaim ina scoileanna. Cuireann Webwise eolas, comhairle agus uirlisí ar fáil freisin do thuismitheoirí chun tacú lena rannpháirtíocht i saol ar líne a leanaí. Le cúnamh ón bPainéal Comhairleach don Óige Webwise, forbraíonn Webwise acmhainní óigebhunaithe a mhúsclaíonn feasacht, chomh maith le cláir oiliúna a spreagann an tsaoránacht dhigiteach agus a théann i ngleic le topaicí amhail an fholláine agus an chibearbhulaíocht.
Tá tuilleadh eolais faoi na tacaíochtaí a sholáthraíonn Webwise ar fáil sa Treoir Acmhainní a ghabhann leis na nósanna imeachta seo.

Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí
Is é Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí (NPC) an eagraíocht ionadaíochta do thuismitheoirí leanaí in oideachas luathbhlianta, bunscoile agus iarbhunscoile. Bunaíodh NPC mar eagraíocht charthanachta in 1985, faoi chlár an Rialtais, mar eagraíocht ionadaíochta do thuismitheoirí leanaí atá ag freastal ar scoil. Tugadh aitheantas reachtúil di san Acht Oideachais, 1998.
Oibríonn Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí lena chinntiú go dtacaítear le gach tuismitheoir agus go ndéantar iad a chumasú chun a bheith ina bpáirtithe éifeachtacha in oideachas a leanaí. Tá sé mar chuspóir ag NPC comhpháirtíocht rathúil a bhaint amach agus torthaí níos fearr a sholáthar do gach scoláire. Soláthraíonn NPC cúrsaí ar líne agus go pearsanta chun tacú le tuismitheoirí scoláirí bunscoile agus iarbhunscoile araon chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.
Tá sonraí faoi na cláir seo ar fáil sa Treoir Acmhainní a ghabhann leis na nósanna imeachta seo.

Ionad Frithbhulaíochta OCBÁC
Is ionad taighde ainmnithe ollscoile é Ionad Frithbhulaíochta OCBÁC atá lonnaithe in Institiúid Oideachais OCBÁC. Tá an tionad aitheanta go hidirnáisiúnta de bharr a thaighde ar bhulaíocht agus sábháilteacht ar líne. Cuireann an tIonad Frithbhulaíochta raon modúl ar fáil mar chuid dá chlár FUSE do phobal uile na scoile ar féidir é a úsáid chun cultúr dearfach scoile a spreagadh agus cuidiú le hiompraíochtaí bulaíochta a chosc agus dul i ngleic leo. Tá sonraí faoi na cláir seo ar fáil sa Treoir Acmhainní a ghabhann leis na nósanna imeachta seo.

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

- Molfar cultúir d'insint sa scoil le an-bhéim curtha ar an tábhacht a bhaineann leis na daoine a thugann faoi ndeara go bhfuil bulaíocht ar siúl. Cothóidh sé seo féinmhuinín na bpaitsí maidir le 'insint'. Tá sé an-tábhachtach chun an féinmhuinín seo a chothú. Ba cheart go mbeadh sé curtha in iúl do pháistí nuair a thugann siad eolas duit faoi eachtraí bhulaíochta nach gceapann tú go bhfuil siad 'ag insint scéalta' ach go bhfuil siad ag léiriú iompar atá freagrach.
- Beidh tuismitheoirí/caomhnóirí agus daltaí curtha ar an eolas faoin ár bpolasaí frith-bhulaíochta.
- Beidh sé molta do pháistí agus beidh tacaíocht curtha ar fáil dóibh chun an nós 'Abair Ná le hIompar Bulaíochta' a leanúint agus chun aon taithí bhulaíochta a chur in iúl.
- Cinntiú go bhfuil a fhios ag na páistí an duine agus an modh is fearr leis an eolas a thabhairt:
  - Labhairt leis an múinteoir ag am oiriúnach, mar shampla, tar éis am scoile
  - Nóta a thabhairt don mhúinteoir leis an obair bhaile
  - Glaoch gutháin a chuir ar an scoil
  - Nóta a chur sa bhosca frith-bhulaíochta/imní
  - Iarr ar thuismitheoir/caomhnóir nó cara é a rá leis/léi
  - Cinntiú go bhfuil a fhios ag páistí a fheiceann iompar bulaíochta nó a bhfuil eolas acu faoi bhulaíocht an tábhacht a bhaineann le scéal a chur chuig an múinteoir.
- Déanfaidh an scoil macnamh faoi leith ar na riachtanais breise a d'fhéadfadh a bheith ag páiste le riachtanais speisialta oideachais nuair atá na cláir seo á gcur i bhfeidhm agus na scileanna agus stráitéisí oiriúnacha a mhúineadh ionas gur féidir leis an bpáiste dul i ngleic leis an ábhar.
- Cuireann tuismitheoirí/caomhnóirí le polasaí na scoile ar bhulaíocht agus tacaíonn siad leis trí spreagadh a thabhairt d'iompar dearfach sa bhaile agus ag an scoil, trí bheith ar an airdeall do chomharthaí agus do shiomtóim go bhfuil bulaíocht á dhéanamh ar a bpáiste nó go bhfuil sé nó sí ag déanamh bulaíochta ar dhaoine eile, tríd a gcuid imní a chur in iúl don scoil.
- Tá baill an Bhoird Bainistíochta ar an eolas faoi pholasaí na scoile ar bhulaíocht agus cuireann siad chun cinn é go gníomhach agus go leanúnach i measc baill foirne, tuismitheoirí/caomhnóirí agus páistí.
- Molfar don fhoireann scoile tabhairt faoi forbairt ghairmiúil leanúnach i gcúrsaí frith-bhulaíochta/cibearbhulaíochta.

Iompraíocht Chibearbhulaíochta a Chosc
Cuireann an teicneolaíocht agus na meáin shóisialta go leor deiseanna dearfacha ar fáil le haghaidh siamsaíochta, rannpháirtíocht shóisialta agus oideachais. Is cuid den saol í an teicneolaíocht a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar na baill is óige den tsochaí fiú. Mar sin féin, tá scoláirí ag éirí níos leochailí maidir le cibearbhulaíocht nó iompraíocht nach bhfuil inghlactha ar líne mar gheall ar an méadú ar úsáid na teicneolaíochta.
Ba cheart do scoileanna dul i ngleic go réamhghníomhach leis na dúshláin seo trí inniúlacht dhigiteach agus saoránacht dhigiteach a chur chun cinn, agus timpeallachtaí sábháilte ar líne a chothú. I measc na straitéisí chun iompraíocht chibearbhulaíochta a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:
- an curaclam OSPS a chur i bhfeidhm

- an curaclam um inniúlacht ar na meáin dhigiteacha a chur i bhfeidhm, ar curaclam é ina múintear do scoláirí faoi iompraíocht fhreagrach ar líne agus faoi shaoránacht dhigiteach
- comhráite rialta le scoláirí faoi chaidreamh atá measúil agus cineálta a chothú ar líne
- polasaí úsáide inghlactha don teicneolaíocht a fhorbairt agus a chur in iúl
- tagairt a dhéanamh d'iompraíocht chuí ar líne mar chuid de na caighdeáin iompraíochta sa Chód Iompair
- imeachtaí sábháilteachta ar líne a chur chun cinn nó a reáchtáil do thuismitheoirí atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí a leanaí ar líne*
- lá na sábháilteachta idirlín a reáchtáil chun feasacht a threisiú maidir le hiompraíocht chuí ar líne

Iompraíocht bulaíochta homafóbaí/trasfhóbaí a chosc

Tá sé de cheart ag gach scoláire lena náirítear scoláirí aeracha, leispiacha, déghnéasacha agus trasinscne a mhothú go bhfuil siad sábháilte agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu ar scoil. I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta homafóbaí agus trasfóbaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- timpeallacht fhisiciúil ionchuimsitheach a chothú agus a choinneáil, amhail póstaeir ábhartha a chur ar taispeáint
- tacaíocht piaraí a spreagadh amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá
- steiréitíopaí inscne a cheistiú
- ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht a mhúscailt ar thionchar na hiompraíochta bulaíochta homafóbaí
- spreagadh a thabhairt do scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht homafóbach ag tarlú

Iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc

Tá scoileanna i bhfad níos éagsúla ó thaobh cultúir de le blianta beaga anuas. Tagann scoláirí a fhreastalaíonn ar scoileanna ó mhórán cultúr agus cúlraí éagsúla. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí leithcheal ar scoláirí ó chúlraí éagsúla agus go mbeadh daoine réamhchlaonta ina naghaidh agus go léireofaí iompraíocht bulaíochta ciníche ina leith. I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- cultúr scoile a chothú ina ndéantar an éagsúlacht a cheiliúradh agus ina "bhfeiceann daltaí iad féin" ina dtimpeallacht scoile
- éagsúlacht na scoile ó thaobh cultúir de a bheith sofheicthe agus ar taispeáint
- ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht ar chiníochas a mhúscailt
- tacaíocht piaraí a spreagadh amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá
- iad siúd a fheiceann iompraíocht chiníoch a spreagadh chun tuairisc a thabhairt air
- tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun freagairt do riachtanais scoláirí a bhfuil teanga eile seachas an Ghaeilge nó an Béarla mar theanga baile acu, agus chun cumarsáid a dhéanamh lena dtuismitheoirí
- tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun tacú le scoláirí ó mhionlaigh eitneacha, lena náirítear scoláirí ó phobal an Lucht Siúil agus na Romach, agus chun cumarsáid a spreagadh lena dtuismitheoirí
- cuireadh a thabhairt do chainteoirí ó chúlraí eitneacha éagsúla
- a chinntiú go léirítear in ábhar léitheoireachta na leabharlainne agus na dtéacsleabhar

Iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc

Ba chóir do scoileanna díriú ar chomhionannas inscne mar chuid de bhearta na scoile chun timpeallacht thacúil agus mheasúil a chruthú. I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- Cruinnithe rialta leis an bpríomhoide
- Tabharfar gach tacaíocht scoile agus deiseanna don pháiste a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air/uirthi páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a chothaíonn is a fhorbraíonn féin-mhuinín, cairdeas, scileanna sóisialta agus a chruthaíonn teacht aniar, m.sh.
  - Ag obair leis an múinteoir tacaíochta foghlama ar iompar oiriúnach
  - Páirt a ghlacadh i ngrúpaí sóisialta leis an múinteoir tacaíochta foghlama le páistí eile
  - Córas Páirtíochta
  - Obair ghrúpa ar nós Am an Chiorcail
- Má tá breis comhairle ag teastáil, déanfaidh an scoil gach iarracht teagmháil a dhéanamh leis na
- gníomhaireachtaí cuí chun seo a shocrú. Baineann seo leis an bpáiste ar a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air/uirthi agus leis an bpáiste atá i mbun iompar bulaíochta
- Cinntiú go dtuigtear nach gcuirtear milleán nó pionós ar pháiste a leasaíonn a (h)iompar agus go bhfaigheann sé/sí tús úr nua
- Straitéisí foghlama a úsáid ar fud na scoile agus tríd an gcuraclam chun féin-mhúinín agus féin-mheas an pháiste a fheabhsú
- Ag déileáil le hiompar diúltach, moltar do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí díriú air, tabhairt faoi agus an iompar a cheartú fad is a dtugtar tacaíocht don pháiste. Is féidir é seo a dhéanamh trí Chairt Feabhsúcháin Iompair Baile – Scoile a úsáid (cárta líonta ar scoil a léiríonn do thuismitheoirí go bhfuil feabhas ag teacht ar an iompar).

Tacaíochtaí

Tá tacaíochtaí ar fáil chun cuidiú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi Ina measc sin tá na nithe seo a leanas:

An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (SNSO)

Cuireann an tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (SNSO) de chuid na Roinne Oideachais seirbhís síceolaíochta chuimsitheach, scoilbhunaithe ar fáil do gach bunscoil agus iarbhunscoil chun tacú le folláine agus le forbairt acadúil, shóisialta agus mhothúchánach gach scoláire. Is samhail sainchomhairleoireachta, bunaithe ar acmhainn a fhorbairt í samhail seirbhíse SNSO ina bhfuil cothromaíocht idir cásobair agus obair thacaíochta agus forbartha.

Tá na seirbhísí síceolaíochta a sholáthraíonn SNSO do scoláirí difreáilte ag brath ar an bhfuil rannpháirtíocht dhíreach an tsíceolaí leis an scoláire i gceist, ar a dtugtar Cásobair Dhíreach, nó an bhfuil an síceolaí ag obair trí mhúinteoirí nó trí mhúinteoirí/tuismitheoirí chun seirbhís síceolaíochta a sholáthar do scoláire, ar a dtugtar Cásobair Indíreach. Is féidir le foireann SNSO tacú le scoileanna maidir le fadhbanna a bhaineann leis an mbulaíocht tríd an seirbhís cásoibre dírí nó indírí seo.

Maidir le bulaíocht, is minic a chuireann síceolaithe SNSO comhairle ar scoileanna faoin deachleachtas i dtaobh na bulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi nuair a thagann fadhbanna chun cinn i scoileanna agus/nó cuireann siad oiliúint ar fáil ar thionscnaimh choisctheacha, amhail scileanna sóisialta agus

efforts should be made to try to get him/her to see the situation from the perspective of the pupil being bullied

- *It must also be made clear to all involved (each set of pupils and parent(s)/guardian(s)) that in any situation where disciplinary sanctions are required, this is a private matter between the pupil being disciplined, his or her parent(s)/guardian(s) and the school.*

Follow up and recording

In determining whether a bullying case has been adequately and appropriately addressed the relevant teacher must, as part of his/her professional judgement, take the following factors into account;

- *Whether the bullying behaviour has ceased*
- *Whether any issues between the parties have been resolved as far as is practicable*
- *Whether the relationships between the parties have been restored as far as is practicable*
- *Any feedback received from the parties involved, their parent(s)/guardian(s)s or the school Principal or Deputy Principal*

- *Follow-up meetings with the relevant parties involved should be arranged separately with a view to possibly bringing them together at a later date if the pupil who has been bullied is ready and agreeable*
- *The situation will continue to be monitored to ensure that the problem has been resolved*
- *The code of behaviour will be invoked in circumstances where it is deemed prudent by the relevant teacher and school principal*
- *If a case remains unresolved the matter will be referred to the school's Board of Management*
- *Where a parent(s)/guardian(s) is not satisfied that the school has dealt with a bullying case in accordance with these procedures, the parent(s)/guardian(s) must be referred, as appropriate, to the school's complaints procedures*
- *In the event that a parent(s)/guardian(s) has exhausted the school's complaints procedures and is still not satisfied, the school must advise the parent(s)/guardian(s) of their right to make a complaint to the Ombudsman for Children (www.oco.ie)*
- *The Principal informs the Board of Management in relation to the number, if any, of reports which have been completed since the previous meeting.*

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Clár Tacaíochta Scoile

Seo a leanas clár tacaíochta na scoile do dhaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu.

Leagtar amach straitéis cuí idirghabhála ag baint úsáid as cuid de an straitéisí thíos;

- Agallaimh idir múinteoir agus páistí
- Agallaimh aisiríocha – iarrtar ar an bpáiste a bhí bulaíocht á dhéanamh aige/aici macnamh a dhéanamh ar a (h)iompar agus ar thoradh an iompair orthu agus ar an bpáiste eile
- Idirbheartú comhaontaithe idir na daltaí a shocrú agus faire a dhéanamh air ina dhiaidh sin. Is féidir seo a dhéanamh ar bhealach neamhfhoirmiúil nó próiséis idirghabhála níos structúrtha a chur i bhfeidhm
- Ag obair le tuismitheoirí/caomhnóirí chun tacaíocht a thabhairt don chlár idirghabhála scoile
- Am an Chiorcail (modh múinte atá in úsáid chun plé oscailte a dhéanamh mar chuid d'OSPS)
- Ag déileáil le hiompar bulaíochta, ag lorg réiteach agus chun tús úr nua a thabhairt gan milleán, d'fhéadfaí iarr ar an bpáiste (ar braith ar aois) gealltanas a shíniú a dheireann nach dtarlóidh an iompar seo arís
- Litir a scríobh chuig an bpáiste ar a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air/uirthi

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

- a chinntiú go léiríonn baill foirne iompraíocht mheasúil agus go gcaitheann siad le scoláirí ar an mbealach céanna beag beann ar a ninscne
- a chinntiú go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne
- an éagsúlacht a cheiliúradh ar scoil agus aitheantas a thabhairt do rannpháirtíocht gach scoláire
- feachtais chun feasacht a mhúscailt, ceardlanna agus cuir i láthair a eagrú ar chomhionannas inscne agus meas
- tuismitheoirí a spreagadh chun na luachanna seo a bhaineann le meas a threisiú sa bhaile

Ciapadh gnéasach a chosc

Chun ciapadh gnéasach a chosc, teastaíonn cur chuige dírithe ar oideachas, feasacht agus polasaithe atá soiléir agus infheidhmithe. Ní mór do scoileanna a shoiléiriú nach nglactar beag ná mór le ciapadh gnéasach. Níor cheart beag is fiú a dhéanamh den chiapadh gnéasach amhail gur magadh nó spochadh atá ann riamh. I measc na straitéisí chun ciapadh gnéasach a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- an tsonraíocht nuashonraithe do OSPS ag leibhéal na hiar bhunscoile a úsáid chun múineadh do scoláirí faoi chaidreamh atá sláintiúil agus faoi conas caitheamh lena chéile ar bhealach measúil agus cineálta
- eiseamláirí dearfacha a chur chun cinn laistigh de phobal na scoile
- steiréitíopaí inscne a d'fhéadfadh cur le ciapadh gnéasach a cheistiú

Is féidir le scoileanna mórán de na straitéisí coisctheacha a liostaítear thuas a chur i bhfeidhm chun gach cineál iompraíochta bulaíochta a chosc.

The education and prevention strategies (including strategies specifically aimed at cyber- bullying and identity-based bullying including in particular, homophobic and transphobic bullying) that will be used by the school are as follows:

- *The multi-denominational ethos of Gaelscoil na Laochra celebrates diversity and promotes inclusivity. We use the programme "Croí na Scoile" and some of the lessons are appropriate for our anti-bullying policy.*
- *Through the implementation of 'Signposts for Life / Cuailli Beatha' & elements of the 'Educate Together' curriculum, children will learn about human rights from Junior Infants to Sixth Class. These lessons are used to promote self-esteem /confidence, to teach the children between right and wrong and to celebrate difference.*
- *A school community which openly fosters respect for all members will be encouraged and promoted.*
- *Supervision and monitoring of classrooms, corridors, school grounds, school tours and extracurricular activities. Non-teaching and ancillary staff will be encouraged to be vigilant and report issues to relevant teachers. Supervision will also apply to monitoring student use of communication technology within the school.*
- *We follow the guidelines as laid down in our Code of Behaviour to promote good behaviour.*

- *Positive self-esteem is fostered among the pupils by celebrating individual differences/achievements, by acknowledging and rewarding good behaviour and by providing opportunities for success.*
- *Pupils are helped to develop empathy by discussing feelings and by trying to put themselves in the place of others.*
- *Development of a safer school environment through our 'Comrádaí Clóis' system which aims to support pupils and encourage a culture of peer respect and support.*
- *The Stay Safe Programme will be taught from Junior Infants to Sixth Class. Time will be devoted to discussion on bullying at each class level- in an age appropriate way. Teachers will place great emphasis on re-affirming the children's sense of self-esteem.*
- *To coincide with Amnesty International Friendship Week we will hold a Friendship/Anti-Bullying Week during the month of February. All classes from Junior Infants to Sixth Class will learn about bullying and what they should do if they are being bullied or if they know that someone else is being bullied.*
- *Human Rights Week will take place in the school every November. Each year children from 3rd to 6th Class will explore the Equal Status Act and the nine grounds on which discrimination is prohibited in Ireland.*
- *Children from 3rd to 6th Class will take part in the schools Anti Bullying Campaign and will use and adapt some of the lessons suggested by Sean Fallon's Anti Bullying Campaign. We will adapt these lessons based on the needs of our school at that time.*
- *SPHE lessons in 5th & 6th Class will teach the children about staying safe on the internet. The children will be taught about how to behave correctly on line in a manner that keeps both themselves and other people safe.*
- *RSE lessons in 5th & 6th Class will foster self-esteem and understanding.*
- *The school will implement the advice in "Sexual Orientation advice for schools" (RSE Primary).*
- *The school will encourage a culture of telling, with particular emphasis on the importance of bystanders. In that way pupils will gain confidence in 'telling'. This confidence factor is of vital importance. It should be made clear to all pupils that when they report incidents of bullying they are not considered to be telling tales but are behaving responsibly.*
- *Parents and children will be informed of our anti bullying policy. Children will be encouraged and helped to **Say No to Bullying Behaviour** and to report experiences of bullying.*
- *The school will ensure that pupils know who to tell and how to tell, e.g.;*
  - *Direct approach to teacher at an appropriate time, for example after class*
  - *Hand note up with homework*
  - *Make a phone call to the school*
  - *Placing a note in the Anti-bullying or Worry box*
  - *Get a parent(s)/guardian(s) or friend to tell on his/her behalf*
  - *Ensure bystanders understand the importance of telling if they witness or know that bullying is taking place.*
- *The school will specifically consider the additional needs of SEN pupils with regard to programme implementation and the development of skills and strategies to enable all pupils to respond appropriately.*
- *Parents contribute to and support the school's policy on bullying by encouraging positive behaviour both at home and at school, by being vigilant for signs and symptoms that their child is being bullied or is bullying others, by communicating concerns to the school.*
- *Members of the Board of Management are familiar with the school's policy on bullying and actively promote it on an ongoing basis among staff, parents and pupils*
- *Continuous Professional Development for staff in the area of anti-bullying/ cyberbullying will be encouraged.*

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Reporting bullying behaviour

- *Any pupil or parent(s)/guardian(s) may bring a bullying incident to any teacher in the school*
- *All reports, including anonymous reports of bullying, will be investigated and dealt with by the relevant teacher*
- *Teaching and non-teaching staff such as secretaries, special needs assistants (SNAs), caretakers, cleaners must report any incidents of bullying behaviour witnessed by them, or mentioned to them, to the relevant teacher.*

Investigating and addressing incidents: Style of approach

- *In investigating and dealing with bullying, the (relevant)teacher will exercise his/her professional judgement to determine whether bullying has occurred and how best the situation might be resolved*
- *Parent(s)/guardian(s) and pupils are required to co-operate with any investigation and to assist the school in resolving any issues and restoring, as far as is practicable, the relationships of the parties involved as quickly as possible*
- *Teachers should take a calm, unemotional problem-solving approach*
- *Where possible incidents should be investigated outside the classroom situation to ensure the privacy of all involved*
- *All interviews should be conducted with sensitivity and with due regard to the rights of all pupils concerned. Pupils who are not directly involved can also provide very useful information in this way*
- *When analysing incidents of bullying behaviour, the relevant teacher should seek answers to questions of what, where, when, who and why. This should be done in a calm manner, setting an example in dealing effectively with a conflict in a non-aggressive manner*
- *If a group is involved, each member should be interviewed individually at first. Thereafter, all those involved in bullying behaviour should be met as a group. At the group meeting, each member should be asked for his/her account of what happened to ensure that everyone in the group is clear about each other's statements*
- *Each member of a group should be supported through the possible pressures that may face them from the other members of the group after the interview by the teacher*
- *It may also be appropriate or helpful to ask those involved to write down their account of the incident(s)*
- *The relevant teacher should keep a record of what each child has said*
- *In cases where it has been determined by the relevant teacher that bullying behaviour has occurred, the parent(s)/guardian(s) of the parties involved should be contacted at an early stage to inform them of the matter and explain the actions being taken to support their own child*
- *The school should give parent(s)/guardian(s) an opportunity of discussing ways in which they can reinforce or support the actions being taken by the school and the supports provided to the pupils*
- *Where the relevant teacher has determined that a pupil has been engaged in bullying behaviour, it should be made clear to him/her how he/she is in breach of the school's anti-bullying policy and*

the welfare or protection of a child, a report should be made to Tusla under the Children First National Guidance. The Children First National Guidance applies to everyone. All school staff and volunteers must report reasonable concerns to Tusla.

The Child Protection Procedures for Primary and Post-Primary Schools (Revised 2023) provide that all school staff should report reasonable concerns to the Designated Liaison Person (DLP) who may take advice and/or report the concerns to Tusla. If the staff member is a registered teacher and the concern is at or above the threshold of harm at which a mandated report must be made the concern shall be submitted as a mandated report to Tusla jointly by the DLP and the registered teacher. See Chapter 5 of the Child Protection Procedures for Primary and Post-Primary Schools (Revised 2023).

The Children First Act defines harm as assault, illtreatment, neglect or sexual abuse and covers single and multiple instances.

The threshold of harm is reached where the mandated person believes that a child's health, development or welfare have been, or are being seriously affected, or are likely to be seriously affected.

The Children First National Guidance document 2017 is the national, overarching guidance with regard to child safeguarding. The Guidance provides that in cases of serious instances of bullying where the behaviour is regarded as possibly abusive, a referral may need to be made to Tusla or An Garda Síochána as appropriate.

Generally, bullying behaviour can be addressed without the involvement of Tusla. However, bullying behaviour may become a child protection concern when it results in significant physical or emotional harm, or where it becomes a persistent and severe problem and measures taken to address it are not effective.

In determining when bullying behaviour should be reported to Tusla the following factors should be considered:

- *the impact on the child*
- *protective/appropriate action taken by the parents*
- *protective/appropriate action taken by the school*
- *engagement of child/family with support services such as NEPS*

If there is doubt about whether bullying behaviour is a child protection concern schools should contact Tusla's social work department for advice. This will enable the social worker to explore the situation with school staff and provide advice on the best course of action.

Recording of bullying behaviour

It is imperative that all recording of bullying incidents must be done in an objective and factual manner. The school's procedures for noting and reporting bullying behaviour are as follows;

Informal - pre-determination that bullying has occurred

- *All staff must keep a written record of any incidents witnessed by them or notified to them.*
- *These records will be kept in an Incident Book pertaining to each class that is passed on with the class each year.*
- *These books are stored securely.*
- *All incidents must be reported to the relevant teacher*
- *While all reports, including anonymous reports of bullying must be investigated and dealt with by the relevant teacher, the relevant teacher must keep a written record of the reports, the actions taken and any discussions with those involved regarding same*
- *The relevant teacher must inform the principal of all incidents being investigated.*

Formal Stage - determination that bullying has occurred

- *If it is established by the relevant teacher that bullying has occurred, the relevant teacher must complete the recording report (using the students' ID numbers) which will assist his/her efforts to resolve the issues and restore, as far as is practicable, the relationships of the parties involved*
- *When the recording report is used, it must be retained by the relevant teacher in a secure place in his/her classroom in the folder that is handed to the next class teacher with the Incident Book.*
- *The Principal retains a copy of this report in a secure place in the school until all the children referred to reach the age of 21.*

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Preventing cyberbullying behaviour

Technology and social media have provided many positive opportunities for entertainment, social engagement and education. Technology is a part of life that can impact even the youngest members of society. However, the increase in the use of technology has led to students becoming increasingly vulnerable to cyberbullying or unacceptable online behaviour.

Schools should proactively address these challenges by promoting digital literacy, digital citizenship, and fostering safe online environments. Strategies to prevent cyberbullying behaviour include the following, which is not an exhaustive list:

- *implementing the SPHE curriculum*
- *implementing the Digital Media Literacy curriculum which teaches students about responsible online behaviour and digital citizenship*
- *having regular conversations with students about developing respectful and kind relationships online*
- *developing and communicating an acceptable use policy for technology*
- *referring to appropriate online behaviour as part of the standards of behaviour in the Code of Behaviour*
- *promoting or hosting online safety events for parents who are responsible for overseeing their children's activities online*
- *holding an Internet safety day to reinforce awareness around appropriate online behaviour*

Preventing homophobic/transphobic bullying behaviour

All students including gay, lesbian, bisexual and transgender students, have a right to feel safe and supported at school. Strategies to prevent homophobic and transphobic bullying behaviour include the following, which is not an exhaustive list:

- *maintaining an inclusive physical environment such as by displaying relevant posters*
- *encouraging peer support such as peer mentoring and empathy building activities*
- *challenging genderstereotypes*
- *conducting workshops and seminars for students, school staff and parents to raise awareness of the impact of homophobic bullying behaviour*
- *encouraging students to speak up when they witness homophobic behaviour*

Preventing racist bullying behaviour

Schools have become much more culturally diverse over the last number of decades. Students attending schools come from many different cultures and backgrounds. Students from diverse backgrounds may face discrimination and prejudice and may be subject to racist bullying behaviour. Strategies to prevent racist bullying behaviour include the following, which is not an exhaustive list:

- *fostering a school culture where diversity is celebrated and where students "see themselves" in their school environment*

- *having the cultural diversity of the school visible and on display*
- *conducting workshops and seminars for students, school staff and parents to raise awareness of racism*
- *encouraging peer support such as peer mentoring and empathy building activities*
- *encouraging bystanders to report when they witness racist behaviour*
- *providing supports to school staff to respond to the needs of students for whom English is an additional language and for communicating with their parents*
- *providing supports to school staff to support students from ethnic minorities, including Traveller and Roma students, and to encourage communication with their parents*
- *inviting speakers from diverse ethnic backgrounds*
- *ensuring that library reading material and textbooks represent appropriate lived experiences of students and adults from different national, ethnic and cultural backgrounds*

Preventing sexist bullying behaviour

Schools should focus on gender equality as part of the school's measures to create a supportive and respectful environment. Strategies to prevent sexist bullying behaviour include the following, which is not an exhaustive list:

- *ensuring members of staff model respectful behaviour and treat students equally irrespective of their sex*
- *ensuring all students have the same opportunities to engage in school activities irrespective of their sex*
- *celebrating diversity at school and acknowledging the contributions of all students*
- *organising awareness campaigns, workshops and presentations on gender equality and respect*
- *encouraging parents to reinforce these values of respect at home*

Preventing sexual harassment

Preventing sexual harassment requires an approach that focuses on education, awareness and clear enforceable policies. Schools must make it clear that there is a zerotolerance approach to sexual harassment. Sexual harassment should never be dismissed as teasing or banter. Strategies to prevent sexual harassment include the following, which is not an exhaustive list:

- *promoting positive role models within the school community*
- *challenging gender stereotypes that can contribute to sexual harassment*

Many of the preventative strategies listed above can be implemented by schools to prevent all types of bullying behaviour.

but must still be addressed under the school's code of behaviour. Posting a single harmful message/image/video online, and which is highly likely to be reposted or shared with others can therefore be seen as bullying behaviour.

Imbalance of power

In incidents of bullying, the student experiencing the bullying behaviour finds it hard to defend themselves as a result of the abuse of a real or perceived imbalance of power. This imbalance of power may manifest itself through differences in size, strength, age, ability, peer group power, economic status, social status, religion, race, ethnic origin including membership of the Traveller and/or Roma communities, sexual orientation, family circumstances, gender, gender identity, gender expression, experience of the care system, disability or the receipt of special education. In incidents of online (or cyber) bullying, the imbalance of power may relate to online anonymity, technical proficiency and possession of information/images/video, and the inability of the targeted student to remove offensive online material or escape the bullying.

Criminal behaviour

Bullying behaviour can be considered criminal behaviour under certain circumstances and legal consequences can apply. The age of criminal responsibility in Ireland is 12 years.

Some online behaviour may be illegal, and students need to be aware of the farreaching consequences of posting inappropriate or harmful content online. In cases of intimate imagery, the Harassment, Harmful Communications and Related Offences Act 2020, also known as Coco's Law, criminalises the nonconsensual sharing of intimate images and also criminalises threatening to share these images.

If bullying behaviour involves physical violence or threats of violence, it may be considered assault.

If bullying behaviour involves discrimination or hate speech targeting a student based on their race, religion, nationality, ethnicity, sexual orientation or membership of the Traveller community, it may be considered a hate crime under the Prohibition of Incitement to Hatred Act 198911, and those engaging in such behaviour may face criminal charges.

If bullying behaviour involves sexual harassment or sexual assault, this may also be considered criminal behaviour.

An Garda Síochána is the appropriate authority to investigate alleged criminal behaviour.

When bullying behaviour becomes a child protection concern

Section 10 of the Children First Act, 2015 places a statutory obligation on schools, as a "provider of a relevant service" to ensure, as far as practicable, that each child attending the school is safe from harm while attending school or otherwise participating in school activities. Teachers registered with the Teaching Council are Mandated Persons under the Children First Act. They have a legal obligation under the Act to report harm of children that meets or is above a defined threshold to Tusla, and also to assist Tusla if requested, in assessing a concern which is the subject of a mandated report. If the concern does not reach the threshold for mandated reporting, but a teacher feels that it is a reasonable concern about

Athleanúint agus taifeadadh
Agus an cinneadh á dhéanamh ag an múinteoir ábhartha, mar chuid dá b(h)reithiúnas proifisiúnta, ar tugadh faoin gcás bulaíochta ar bhealach fónta agus oiriúnach, is gá dó/di macnamh dhéanamh ar na nithe seo a leanas;

- Ar tháinig deireadh leis an iompar bulaíochta
- Ar socraíodh na deacrachtaí idir na páirtithe chomh fada agus is féidir
- Ar athchóiríodh an caidreamh idir na páirtithe chomh fada agus is féidir
- An bhfuil aon aiseolas ó na páirtithe éagsúla, a dtuismitheoirí, an príomhoide nó an príomhoide tánaisteach.

- Ba chóir cruinnithe aonaracha a shocrú leis na páirtithe ina dhiaidh, leis an aidhm ann na páirtithe a thabhairt le chéile níos déanaí má tá an páiste ar a déanadh bulaíocht sásta sin a dhéanamh
- Déanfar monatóireacht ar chúrsaí chun cinntiú go bhfuil an fhadhb réitithe
- Cuirfear an Cód Iompair i bhfeidhm sa chás go mothaíonn an múinteoir ábhartha nó an
- príomhoide go bhfuil sé críonna sin a dhéanamh
- I gcás go bhfuil bulaíocht fós ag dul ar aghaidh, cuirfear an scéal ar aghaidh chuig Bord Bainistíochta na Scoile
- I gcás nach bhfuil tuismitheoir sásta gur dhéileáil an scoil le cás bulaíochta i gcomhréir leis na gnásanna seo, ní mór gnásanna na scoile maidir le gearán a dhéanamh a chur in iúl don tuismitheoir
- I gcás ina mbaineann an tuismitheoir úsáid as nósanna imeachta na scoile maidir le gearán a dhéanamh agus nach bhfuil sí/sé sásta fós, ní mór don scoil a insint don tuismitheoir go bhfuil sé de cheart aici/aige gearán a dhéanamh le hOmbudsman na Leanaí (www.oco.ie)
- Cuireann an Príomhoide in iúl don Bhord cé mhéid tuairisc chun iompar bulaíochta a thaifeadadh atá líonta ón gcruinniú deireannach, más ann dóibh.

The primary aim of these procedures for investigating and dealing with bullying is to resolve any issues and restore, as far as is practicable, the relationships of the parties involved (rather than to apportion blame).
The school's procedures for recording, investigation and follow-up of bullying behaviour and the established intervention strategies used by the school for dealing with cases of bullying behaviour are as follows.
The teachers should use the definition of bullying below to determine if bullying has occurred:

Core definition of Bullying Behaviour
Bullying is targeted behaviour, online or offline that causes harm. The harm caused can be physical, social and/or emotional in nature. Bullying behaviour is repeated over time and involves an imbalance of power in relationships between two people or groups of people in society.

Targeted behaviour
Bullying is deliberate, unwanted behaviour that causes harm to others, and where the student displaying bullying behaviour knows that their behaviour is or will be perceived as harmful by the child or young person experiencing the behaviour. Bullying is not accidental or reckless behaviour. The harm can be physical (for example, personal injury, damage to or loss of property), social (for example. withdrawal, loneliness, exclusion) and/or emotional (for example, low selfesteem, depression, anxiety) and can have a serious and longterm negative impact on the student experiencing the bullying behaviour. If the repeated harm is real for the student experiencing the behaviour but unintended by the other student, this is not bullying but, importantly, must still be addressed under the school's code of behaviour.

Repeated behaviour
Bullying takes the form of a systematic pattern of behaviour which is repeated over time. Single offline incidents of intentional negative behaviour involving an imbalance of power are not considered bullying

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Tá na polasaithe maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta)

Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.

- **Cultúr dearfach a bheith i réim sa scoil**
  - ina nglactar go fonnmhar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht;
  - ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach;
  - ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn i measc pobal na scoile;
- **Ceannaireacht éifeachtach;**
- **Cur chuige sa scoile uile;**
- **Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige**
- **Straitéisí oideachais agus coiscthe a chur i bhfeidhm (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt)**
  - a chothaíonn ionbhá, meas agus teacht aniar sna daltaí;
  - ina dtéitear i ngleic go dearfach le
    - cibearbhulaíocht
    - bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht,
    - bulaíocht homafóbach
    - bulaíocht trasfóbach;
- **Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí;**
- **Tacaíochtaí don fhoireann;**
- **Eachtraí bulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid);**
- **Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an polasaí frithbhulaíochta.**

The Board of Management recognises the very serious nature of bullying and the negative impact that it can have on the lives of pupils and is therefore fully committed to the following key principles of best practice in preventing and tackling bullying behaviour

- ***A positive school culture and climate which***
  - *is welcoming of difference and diversity and is based on inclusivity;*
  - *encourages pupils to disclose and discuss incidents of bullying behaviour in a non-threatening environment;*
  - *promotes respectful relationships across the school community;*
- ***Effective leadership;***
- ***A school-wide approach;***
- ***A shared understanding of what bullying is and its impact;***

- ➢ ***Implementation of education and prevention strategies (including awareness raising measures) that***
  - *build empathy, respect and resilience in pupils;*
  - *explicitly address the issues of:*
    - ❖ *cyber-bullying*
    - ❖ *identity-based bullying*
    - ❖ *homophobic*
    - ❖ *transphobic bullying.*
- ➢ ***Effective supervision and monitoring of pupils;***
- ➢ ***Supports for staff;***
- ➢ ***Consistent recording, investigation and follow up of bullying behaviour (including use of established intervention strategies);***
- ➢ ***On-going evaluation of the effectiveness of the anti-bullying policy.***

Seo a leanas roinnt leideanna praiticiúla a d'fhéadfadh cabhrú le scoileanna cultúr dearfach scoile a chothú agus iompar bulaíochta a chosc agus dul i ngleic leis.

1) Tabhair dea-shampla d'iompar ina léirítear meas do gach ball de phobal na scoile i ngach caidreamh a bhíonn agat leo.
2) Múin do na daltaí go dearfa cad is teanga a léiríonn meas agus cad is iompar a léiríonn meas, an tslí ina gcuirtear in iúl iad, an tionchar a bhíonn acu sa seomra ranga agus ar fud na scoile.
3) Cuir teachtaireachtaí láidre measa ar taispeáint sa seomra ranga, in áiteanna tionóla agus ar fud na scoile. Bíodh na daltaí bainteach le dréachtú na dteachtaireachtaí.
4) Beir orthu agus iad á n-iompar féin i gceart - tabhair aird ar an gcineál iompair atá uait agus mol é nuair a fheiceann tú é.
5) Téigh i ngleic ar shlí chomhsheasmhach le haon teanga idirdhealaitheach agus maslach a úsáidtear sa scoil – áirítear air sin teanga homafóbach agus ciníoch agus teanga a dhéanann beag is fiú de dhaltaí atá faoi mhíchumas nó a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
6) Tabhair aiseolas cuiditheach do dhaltaí nuair nach mbíonn iompar agus teanga a léiríonn meas le sonrú uathu.
7) Bíodh córas spreagthaí agus luachanna saothair ann chun iompar inmhianaithe a chur chun cinn mar aon le géilliúlacht do rialacha agus do ghnásanna na scoile.
8) Múin go dearfa do na daltaí conas meáin shóisialta a úsáid ar shlí fhreagrach.
9) Tabhair spreagadh do na daltaí chun géilleadh do rialacha na scoile maidir le húsáid fón póca agus an idirlín. Déan obair leantach le daltaí nach dtugann aird ar na rialacha.
10) Tabhair ról gníomhach do thuismitheoirí agus/nó do Choiste na dTuismitheoirí i bhfeachtais chun feasacht mar gheall ar mheáin shóisialta a mhúscailt.
11) Leag béim ar an gceart atá ag gach duine i bpobal na scoile ar a bheith slán sábháilte sa scoil.
12) Múin rialacha na scoile go dearfa sa seomra ranga agus in áiteanna tionóla i dteanga a thuigfidh na daltaí, agus cuir béim ar na rialacha sin.
13) Féadann gach ball foirne a bheith san airdeall chun aon iompar bulaíochta a thabhairt faoi deara.
14) Cinntigh go bhfuil dóthain maoirseachta sa chlós agus lasmuigh den scoil.
15) Tacaigh le bunú comhairlí scoile agus lena gcuid oibre.
16) Féadann foireann na scoile comhairle a fháil ó na daltaí faoi na háiteanna is mó ina dtarlaíonn bulaíocht agus faoi na hamanna ag a dtarlaíonn sé;

- Is gnách do na háiteanna is mó ina dtarlaíonn bulaíocht a bheith sa chlós agus lasmuigh den scoil, i seomraí gléasta, i ndorchlaí agus in áiteanna eile inar beag maoirseacht a dhéantar,
- Is gnách bulaíocht a bheith coitianta nuair nach mbíonn maoirseacht struchtúrtha ann, mar
- shampla nuair a bhíonn daltaí sa chlós nó ag athrú seomraí ranga.

The following are some practical tips for immediate actions that can be taken to help build a positive school culture and climate and to help prevent and tackle bullying behaviour.

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Fiosrú agus Déileáil le heachtraí:

- ❖ Agus imscrúdú ar bhulaíocht á dhéanamh, nó nuair a bhítear ag déileáil le bulaíocht, feidhmeoidh an múinteoir a b(h)reithiúnas gairmiúil chun a chinneadh cibé an ndearnadh bulaíocht agus conas ab fhearr déileáil leis an bhfadhb
- ❖ Ní mór do thuismitheoirí agus do dhaltaí comhoibriú le haon imscrúdú agus cabhrú leis an scoil aon cheist bhulaíochta a réiteach agus an caidreamh a bhíodh idir na páirtithe atá bainteach leis an mbulaíocht a chur ar ais mar a bhí sé, a mhéid agus is féidir
- ❖ Ba cheart cur chuige fadhbréitigh atá socair agus neamhmhothúchánach a bheith ag múinteoirí agus iad ag déileáil le líomhaintí d'iompar bulaíochta
- ❖ Is fearr de ghnáth eachtraí a imscrúdú lasmuigh den seomra ranga chun príobháideacht gach duine atá bainteach leis a chosaint
- ❖ Ba cheart gach agallamh a dhéanamh go híogair ag féachaint do chearta gach dalta i dtrácht.
- ❖ D'fhéadfadh daltaí nach bhfuil baint dhíreach acu leis an mbulaíocht eolas úsáideach a sholáthar in agallamh mar sin
- ❖ Agus anailís á déanamh ar eachtraí d'iompar bulaíochta, ba cheart don mhúinteoir ábhartha freagraí a lorg ar na ceisteanna céard, cá háit, cathain, cén duine nó cé na daoine, agus cad chuige? Ba cheart na ceisteanna sin a chur go ciúin síochánta, chun sampla a thabhairt den tslí le déileáil le coimhlint go héifeachtach neamhionsaitheach
- ❖ Má bhíonn grúpa i gceist, ba cheart agallamh a chur ar gach duine den ghrúpa go haonarach. Ba cheart labhairt leis an ngrúpa ar fad a bhí i mbun iompair bhulaíochta ina dhiaidh sin. Ag an gcruinniú grúpa, ba cheart a iarraidh ar gach ball cuntas a thabhairt ar an méid a chonaic sé/sí le bheith cinnte go gcloiseann an grúpa ar fad cuntais a chéile
- ❖ Ba cheart tacú le gach ball sa ghrúpa i bhfianaise na mbrúnna a d'fhéadfadh baill eile sa ghrúpa a chur orthu tar éis an agallaimh leis an múinteoir
- ❖ D'fhéadfadh sé a bheith oiriúnach nó cabhrach iarraidh ar na daoine a bhí bainteach leis an eachtra a gcuntas ar an eachtra a scríobh síos
- ❖ Ba chóir don mhúinteoir taifead a choimeád de thuairiscí na bpáistí
- ❖ I gcásanna ina gcinneann an múinteoir ábhartha go ndearnadh bulaíocht, ba cheart teagmháil a dhéanamh, a luaithe agus is féidir, le tuismitheoirí na bpáirtithe i dtrácht chun iad a chur ar an eolas faoin scéal agus na bearta a dhéanfar, a mhíniú doibh
- ❖ Ba cheart go dtabharfadh an scoil deis phlé do na tuismitheoirí ar shlite ina bhféadfaí bearta na scoile agus an tacaíocht do na daltaí a athneartú nó a mhéadú
- ❖ I gcás ina gcinneann an múinteoir ábhartha go raibh dalta ag gabháil d'iompar bulaíochta, ba cheart é a chur ar a s(h)úile di/dó go soiléir gur sháraigh sí/sé polasaí frithbhulaíochta na scoile agus ba cheart iarrachtaí a dhéanamh chun go bhféachfadh sé/sí an scéal ó thaobh an dalta a bhfuil an bhulaíocht á dhéanamh air nó uirthi
- ❖ Ní mór é a bheith soiléir don uile dhuine atá bainteach leis (gach grúpa daltaí agus tuismitheoirí) in aon chás ina mbíonn gá le smachtú, gur ceist phríobháideach é idir an dalta atá á smachtú, a tuismitheoirí nó a thuismitheoirí agus an scoil.

Léiriú nó teagmháil gnéasach nach bhfuil oiriunach nó fáiltithe	*Unwelcome or inappropriate sexual comments or touching*
Ciapadh	*Harassment*
Riachtanais Oideachais Speisialta/Míchumas	***Special Educational Needs/Disability***
Ainmneacha maslacha a thabhairt ar dhuine	*Name calling*
Achasán a chaitheamh le duine de bharr míchumais nó riachtanais foghlama	*Taunting others because of their disability or learning needs*
Buntáiste a bhreith ar easpa cumais dhuine bulaíocht a aithint nó é/í féin a chosc uaithi	*Taking advantage of some pupils' vulnerabilities and limited capacity to recognise and defend themselves against bullying*
Buntáiste a bhreith ar easpa cumais dhuine cúrsaí sóisialta nó leideanna sóisialta a thuiscint	*Taking advantage of some pupils' vulnerabilities and limited capacity to understand social situations and social cues.*
Aithris a dhéanamh ar mhíchumas dhuine	*Mimicking a person's disability*
Ceap magaidh a dhéanamh as duine	*Setting others up for ridicule*

Taifead ar iompar bulaíochta

Is riachtanas í go bhfuil eolas fíriciúil sa taifead agus nach bhfuil siad claonta ar thaobh amháin nó ar thaobh eile. Seo a leanas na nósanna imeacht scoile maidir le hiompar bulaíochta a thaifead is a thuairisc;

Neamhfhoirmeálta – réamhchinneadh ar bhulaíocht

- Caithfidh foireann na scoile cuntas a choiméad ar an heachtraí a chonaic siad nó a cuireadh in iúl dóibh.
- Caithfidh siad na cuntaisí seo a choiméad i Leabhar na nEachtraí a bhaineann le gach rang agus iad a chur ar aghaidh ag deireadh na bliana. Bíonn na leabhair seo coinneáilte faoi ghlas.
- Caithfear gach eachtra a chuir in iúl don mhúinteoir ábhartha
- Caithfidh an múinteoir ábhartha imscrúdú a dhéanamh ar agus déileáil le gach tuairisc ar bhulaíocht, tuairiscí gan ainm san áireamh.
- Is gá dó/di cúntas scríofa a choiméad ar thuairiscí faighte, na gníomhartha glactha agus ar aon chomhrá a bhí aige/aici leo siúd atá bainteach leis
- Is gá don mhúinteoir ábhartha an príomhoide a chur ar an eolas maidir le heachtraí atá faoi imscrúdú.

Céim Foirmeálta – cinneadh gur tharla bulaíocht

- Má aimsíonn an múinteoir ábhartha gur tharla bulaíocht, caithfidh sé/sí an tuairisc taifid a líonadh isteach (ag úsáid uimhir aitheantais na bpáistí). Cabhróidh seo leis/léi na deacrachtaí a réitiú agus an caidreamh a dheisiú chomh fada agus is féidir leis/léi
- Nuair a úsáidtear an tuairisc taifid, caithfidh an múinteoir ábhartha sin é a choiméad in áit slán sa seomra ranga leis an bhfilteán a théann ar aghaidh le Leabhar na nEachtraí agus coiméadann an príomhoide cóip de.
- Coiméadfar cóip seo in áit slán sa scoil go dtí go sroicheann na páistí a luaitear sa taifead 21 bliain d'aois.

Iompar Bhulaíochta a Thuairisc

- Is féidir le haon pháiste nó tuismitheoir/caomhnóir eolas a thabhairt d'aon mhúinteoir maidir le heachtra bulaíochta
- Is gá don mhúinteoir ábhartha fiosrú a dhéanamh maidir le haon tuairisc a thagann, fiú más tuairisc anaithnid atá ann
- Is gá do mhúinteoirí agus do na baill foirne nach múinteoirí iad aon eachtra bulaíochta a fheiceann siad nó a luaitear leo a chur in iúl don mhúinteoir ábhartha.

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

1) *Model respectful behaviour to all members of the school community at all times.*
2) *Explicitly teach pupils what respectful language and respectful behaviour looks like, acts like, sounds like and feels like in class and around the school.*
3) *Display key respect messages in classrooms, in assembly areas and around the school. Involve pupils in the development of these messages.*
4) *Catch them being good - notice and acknowledge desired respectful behaviour by providing positive attention.*
5) *Consistently tackle the use of discriminatory and derogatory language in the school – this includes homophobic and racist language and language that is belittling of pupils with a disability or SEN.*
6) *Give constructive feedback to pupils when respectful behaviour and respectful language are absent.*
7) *Have a system of encouragement and rewards to promote desired behaviour and compliance with the school rules and routines.*
8) *Explicitly teach pupils about the appropriate use of social media.*
9) *Positively encourage pupils to comply with the school rules on mobile phone and internet use.*
10) *Follow up and follow through with pupils who ignore the rules.*
11) *Actively involve parents and/or the Parents' Association Committee in awareness raising campaigns around social media.*
12) *Actively promote the right of every member of the school community to be safe and secure in school.*
13) *Highlight and explicitly teach school rules in pupil friendly language in the classroom and in common areas.*
14) *All staff can actively watch out for signs of bullying behaviour.*
15) *Ensure there is adequate playground/school yard/outdoor supervision.*
16) *Support the establishment and work of student councils.*
17) *School staff can get pupils to help them to identify bullying "hot spots" and "hot times" for bullying in the school;*

- *Hot spots tend to be in the playground/school yard/outdoor areas, changing rooms, corridors and other areas of unstructured supervision.*
- *Hot times again tend to be times where there is less structured supervision such as when pupils are in the playground/school yard or moving classrooms.*

Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta:

The relevant teachers for investigating and dealing with bullying are as follows:

- Múinteoirí Ranga (*Class Teachers*)
- Príomhoide Tánaisteach (*Deputy Principal*)
- Príomhoide (*Principal*)

Is féidir le múinteoir ar bith feidhmiú mar mhúinteoir ábhartha, mar a oireann sé don chomhthéacs.

Any teacher may act as a relevant teacher if circumstances warrant it.

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go híogair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Ríomhphoist maslacha	*Abusive email*
Cumarsáid maslach ar na líonte sóisialacha m.sh Facebook/Ask.fm/Twitter/You Tube nó cluichí ildhuine ar líne	*Abusive communication on social networks e.g. Facebook/Ask.fm/ Twitter/You Tube or on online multiplayer games*
Tagairtí/pictiúir/blaganna maslacha ar líne	*Abusive website comments/Blogs/Pictures*
Focail Maslacha ar aon sort teicneolaíocht cumarsáide	*Abusive posts on any form of communication technology*
Bulaíocht Bunaithe ar fhéiniúlacht *Identity Based Behaviours* Ina measc aon cheann de na naoi bhforas idirdhealaithe luaite i Reachtaíocht Cothromaíochta. (inscne, stádas pósta, stádas teaghlaigh, claonadh gnéis, creideamh, aois, míchumas, cine, bheith i do bhall den Lucht Siúil) *Including any of the nine discriminatory grounds mentioned in Equality Legislation (gender, civil status, family status, sexual orientation, religion, age, disability, race and membership of the Traveller community).*	
Homafóbach agus Trasfóbach	***Homophobic and Transgender***
Ag scaipeadh scéalta mar gheall ar chlaonadh gnéis dhuine éigin	*Spreading rumours about a person's sexual orientation*
Achasán a chaitheamh le duine de bharr claonadh gnéis	*Taunting a person of a different sexual orientation*
Ainmneacha maslacha a thabhairt ar dhuine	*Name calling*
Bagairt nó ionsaithe fisiciúla	*Physical intimidation or attacks*
Bagairt	*Threats*
Cine, náisiúntacht, cúlra eitneach agus bheith i do bhall den Lucht Siúil *Race, nationality, ethnic background and membership of the Traveller community*	
Gearchúis, claontuairim, cuntais nó masla ó thaobh dhath, náisiúntacht, cultúr, aicme sóisialta, reiligiúin, cúlra eitneach nó lucht siúil	*Discrimination, prejudice, comments or insults about colour, nationality, culture, social class, religious beliefs, ethnic or traveller background*
Eisiamh ar aon cheann de na cuiseanna thuas	*Exclusion on the basis of any of the above*
Caidreamh bulaíochta *Relational* Caidreamh a ionramháladh chun bulaíochta a dhéanamh. *This involves manipulating relationships as a means of bullying*	
Cúlchaint mailíseach	*Malicious gossip*
Aonrú & eisiamh	*Isolation & exclusion*
Neamhaird	*Ignoring*
Eisiamh ón ngrúpa	*Excluding from the group*
Ag tógáil cairde ó dhuine	*Taking someone's friends away*
Ag scaipeadh ráflaí	*Spreading rumours*
Ag insint rún	*Breaking confidence*
Ag caint os ard ionas go gcloisfeadh an duine thú	*Talking loud enough so that the victim can hear*
An "dearcadh"	*The "look"*
Ag glaoch ainmneacha ar nós "saoithín" go maslach ar dhuine	*Use or terminology such as 'nerd' in a derogatory way*

Cineálacha Bulaíochta	*Types of Bullying*
Iompar ginearálta a bhaineann le gach cineál bulaíochta *General behaviours which apply to all types of bullying*	
Ciapadh á dhéanamh ar aon cheann de na naoi bhforas idirdhealaithe m.sh. gnéaschiapadh, bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch &rl.	*Harassment based on any of the nine grounds in the equality legislation e.g. sexual harassment, homophobic bullying, racist bullying etc.*
Ionsaitheacht fhisiciúil	*Physical aggression*
Dochar do mhaoin	*Damage to property*
Ainmneacha maslacha a thabhairt ar dhuine	*Name calling*
Magadh faoi dhuine	*Slagging*
An stiúriú, léiriú nó cur timpeall de phictiúr, focail scríofa nó ábhair imeaglaithe dírithe ar dhuine eile	*The production, display or circulation of written words, pictures or other materials aimed at intimidating another person*
Graifítí ionsaitheach	*Offensive graffiti*
Sracadh	*Extortion*
Imeaglú	*Intimidation*
Comharthaí maslacha nó ionsaitheacha	*Insulting or offensive gestures*
An "fhéachaint"	*The "look"*
Cur isteach ar spás pearsanta	*Invasion of personal space*
Meascán de na gnéithe luaite	*A combination of any of the types listed*
Cibearbhulaíocht	*Cyberbullying*
Aithisiú: ag scaipeadh ráflaí, bréaga nó cúlchaint chun ainm duine a ghortú	*Denigration: Spreading rumors, lies or gossip to hurt a person's reputation*
Ciapadh: teachtaireachtaí mailíseacha conaitheacha a chur chuig duine	*Harassment: Continually sending vicious, mean or disturbing messages to an individual*
Ag déanamh aithrise: teachtaireachtaí maslacha, ionsaitheacha a chur faoi ainm dhuine eile	*Impersonation: Posting offensive or aggressive messages under another person's name*
Gríosú: ag baint úsáid as focail theasa nó gairsiúla chun troid a thosnú ar líne	*Flaming: Using inflammatory or vulgar words to provoke an online fight*
Cleasaíocht: ag cur eolais pearsanta dhuine eile ar líne a roinneadh leat faoi rún	*Trickery: Fooling someone into sharing personal information which you then post online*
Outing: ag cur eolais nó íomhánna atá faoi rún nó contúirteach le fáil	*Outing: Posting or sharing confidential or compromising information or images*
Eisiamh: duine a choinneáil amach ó ghrúpa ar líne d'aon ghnó	*Exclusion: Purposefully excluding someone from an online group*
Cibearleanúint: Aithisiú agus ciapadh leanúnach a chuireann faitíos ar dhuine dá s(h)lándáil féin	*Cyber stalking: Ongoing harassment and denigration that causes a person considerable fear for his/her safety*
Glaochanna gutháin ciúin	*Silent phone calls*
Glaochanna gutháin maslacha	*Abusive phone calls*
Téacsanna maslacha	*Abusive text messages*

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Is é an phríomhaidhm atá leis na nósanna imeachta fiosrachta agus déileálá i gcásanna bulaíochta ná aon cheist neamhréitithe a réiteach agus an gaol idir na páirtithe i dtrácht a chur ar ais mar a bhí sé a mhéid agus is féidir (seachas milleán a chur).

Seo a leanas straitéisí na scoile chun iompar bulaíochta a imscrúdú, chun obair leantach a dhéanamh ina dtaobh agus chun iompar bulaíochta a thaifeadadh mar aon leis na straitéisí idirghabhála bunaithe a úsáidfidh an scoil chun déileáil le cásanna d'iompar bulaíochta.

Beidh ar an múinteoir na ceisteanna seo a fhiosrú chun a bheith cinnte an bhfuil bulaíocht i gceist. Beidh orthu an sainmhíniú seo a úsáid:

Bunmhíniú ar Iompraíocht Bhulaíochta

Iompar spriocdhírithe a dhéanann dochar, ar líne nó as líne, is ea bulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach a bheadh i gceist. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.

Iompraíocht spriocdhírithe

Iompraíocht a léirítear d'aon ghnó, nach niarrtar agus a dhéanann dochar do dhaoine eile is ea bulaíocht, agus nuair is eol don scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige nó aici go bhféachann nó go bhféachfaidh an leanbh nó an duine óg a fhulaingíonn an iompraíocht ar an iompraíocht mar iompraíocht dhíobhálach. Ní iompraíocht thimpisteach ná mheargánta atá sa bhulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil a bheadh i gceist (mar shampla, díobháil phearsanta, damáiste do mhaoin nó cailleadh maoine) dochar sóisialta (mar shampla, cúlú, uaigneas, eisiamh) agus/nó dochar mothúchánach (mar shampla, lagmheas, dúlagar, imní) agus d'fhéadfadh sé tionchar diúltach atá tromchúiseach agus fadtéarmach a bheith aige ar an scoláire a fhulaingíonn an iompraíocht bhulaíochta. Má cheapann an scoláire nó an duine óg atá ag fulaingt na hiompraíochta go bhfuil an dochar leantach fíor ach nach bhfuil sé ar intinn ag an scoláire dochar a dhéanamh, ní hionann é sin agus bulaíocht ach tá sé tábhachtach fós féin go rachfaí i ngleic leis faoi chód iompair na scoile.

Iompraíocht leantach

Patrún iompraíochta atá córasach agus a leantar ar aghaidh leis thar thréimhse ama is ea bulaíocht. Ní mheastar gurb ionann eachtraí aonair as líne ina léirítear iompraíocht dhiúltach d'aon ghnó agus a bhfuil neamhchothroime cumhachta i gceist leo agus bulaíocht ach fós féin ní mór dul i ngleic leo sin faoi chód iompair na scoile. D'fhéadfadh sé, dá bhrí sin, go measfaí gurb ionann agus bulaíocht teachtaireacht/íomhá/fiseán amháin a phostáil ar líne nuair is ródhócha go ndéanfar í/é a athphostáil nó a roinnt le daoine eile.

Neamhchothroime cumhachta

In eachtraí bulaíochta, bíonn sé deacair ar an scoláire atá ag fulaingt na bulaíochta é féin nó í féin a chosaint de bhrí go bhfuil míúsáid á baint as neamhchothroime cumhachta, bíodh an neamhchothroime cumhachta sin fíor nó braite. D'fhéadfadh an neamhchothroime cumhachta sin é féin a léiriú trí dhifríochtaí a bhaineann le méid, neart, aois, cumas, cumhacht an phiarghrúpa, stádas eacnamaíochta, stádas sóisialta, reiligiún, cine, bunús eitneach lena náirítear a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil agus/nó de phobal na Romach, gnéaschlaonadh, cúinsí teaghlaigh, inscne, féiniúlacht inscne, léiriú inscne, taithí ar an gcóras cúraim, míchumas nó a bheith ag fáil oideachas speisialta. In eachtraí a bhaineann le bulaíocht ar líne (nó cibearbhulaíocht) d'fhéadfadh sé go mbainfeadh an neamhchothroime cumhachta le hanaithnideacht ar líne, inniúlacht theicniúil, seilbh ar fhaisnéis/íomhánna/fhíseáin, agus gan an scoláire ar a bhfuil an iompraíocht dírithe a bheith ábalta ábhar gránna ar líne a bhaint nó éalú ón mbulaíocht.
(Nósanna Imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna)

Iompraíocht choiriúil

I gcásanna áirithe, féadfar iompraíocht bhulaíochta a mheas mar iompraíocht choiriúil agus d'fhéadfadh feidhm a bheith le hiarmhairtí dlí. Is é 12 bhliain aois na freagrachta coiriúla in Éirinn.

D'fhéadfadh roinnt den iompraíocht ar líne a bheith mídhleathach agus ní mór go mbeadh a fhios ag scoláirí go mbaineann impleachtaí forleathana le hábhar míchuí nó dochrach a phostáil ar líne. I gcásanna a bhaineann le híomhánna dlúthphearsanta, leis an Acht um Chiapadh, Cumarsáid Dhochrach agus Cionta Gaolmhara, 2020 ar a dtugtar Dlí Coco freisin, déantar coir as íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan toiliú agus déantar coir freisin as bagairt a dhéanamh na híomhánna sin a roinnt.

Má tá foréigean fisiciúil nó bagairt foréigin i gceist le hiompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí a mheas gur ionsaí atá inti.

Má tá leithcheal nó fuathchaint i gceist le hiompraíocht bhulaíochta a dhíríonn ar an scoláire agus atá bunaithe ar chine, reiligiún, eitneacht, claonadh gnéis nó bunaithe ar an scoláire a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil, d'fhéadfaí é sin a mheas mar choir fuatha faoin Acht um Thoirmeasc ar Ghríosú chun Fuatha, 198911, agus d'fhéadfaí cúiseanna coiriúla a chur ina leith siúd a bhíonn páirteach in iompraíocht den chineál sin.

Má tá ciapadh gnéasach nó ionsaí gnéis i gceist leis an iompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht choiriúil.

Is é an Garda Síochána an túdarás cuí chun iompraíocht choiriúil líomhnaithe a fhiosrú.

Nuair atá iompraíocht bhulaíochta ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí

In Alt 10 den Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 leagtar dualgas reachtúil ar scoileanna a chinntiú, a oiread agus is féidir, mar "sholáthraí seirbhíse ábhartha" go bhfuil gach leanbh atá ag freastal ar an scoil saor ó dhíobháil fad atá sé nó sí ag freastal ar an scoil nó seachas sin ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí scoile.

Is Daoine atá faoi Shainordú iad múinteoirí atá cláraithe leis an gComhairle Mhúinteoireachta faoin Acht um Thús Áite do Leanaí. Tá dualgas dlíthiúil orthu faoin Acht dochar do leanaí a shroicheann nó a sháraíonn tairseach shainithe a thuairisciú do Tusla, agus chomh maith leis sin cúnamh a thabhairt do Tusla, má iarrtar é, maidir le hábhar imní atá mar ábhar do thuairisc faoi shainordú a mheas. Mura sroicheann an tábhar imní an tairseach do thuairisciú faoi shainordú, ach más dóigh le múinteoir go bhfuil ábhar imní réasúnach ann faoi leas nó faoi chosaint linbh, ba cheart tuairisc a dhéanamh do Tusla faoin Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí. Baineann an Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí le gach duine. Ní mór do gach ball foirne agus oibrí deonach i scoil ábhair imní réasúnacha a thuairisciú do Tusla.

Foráiltear sna Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iarbhunscoileanna (Arna leasú in 2023), gur cheart do gach ball foirne ábhair imní réasúnacha a thuairisciú don Teagmhálaí Ainmnithe, a ghlacfaidh le comhairle agus/nó a dhéanfaidh na hábhair imní a thuairisciú do Tusla. Más múinteoir cláraithe an ball foirne agus má tá an tábhar imní ag an tairseach ag a gcaithfear tuairisc faoi shainordú a dhéanamh nó os a cionn, cuirfidh an múinteoir cláraithe agus an Teagmhálaí Ainmnithe in

Polasaí Bí Cineálta
Gaelscoil na Laochra

éineacht ar aghaidh an tábhar imní chuig Tusla. Féach Caibidil 5 de na nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iarbhunscoileanna (athbhreithnithe 2023).

San Acht um Thús Áite do Leanaí sainmhínítear dochar mar ionsaí, drochíde, faillí nó míúsáid ghnéis agus clúdaíonn sé eachtraí aonair agus eachtraí iomadúla.

Sroichtear tairseach an dochair nuair a mheasann an duine faoi shainordú go rabhthas nó go bhfuiltear ag cur as go mór do shláinte, forbairt nó leas linbh nó gur dócha go gcuirfear as dóibh.

Is é an doiciméad Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí 2017 an treoir uileghabhálach maidir le cumhdach leanaí. Foráiltear sa Treoir go bhféadfadh sé, i gcás eachtraí tromchúiseacha bulaíochta nuair a mheastar go bhféadfadh an iompraíocht a bheith ina hiompraíocht mhíúsáide, go gcaithfí atreorú a dhéanamh chuig Tusla nó chuig an nGarda Síochána de réir mar is cuí.

Go hiondúil, is féidir dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta gan rannpháirtíocht Tusla. Mar sin féin, d'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta a bheith ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí nuair atá dochar suntasach fisiciúil i gceist léi, nó nuair a thagann sí chun a bheith ina fadhb leantach agus thromchúiseach agus nuair nach raibh na bearta a rinneadh chun dul i ngleic léi go héifeachtach.

Nuair atá cinneadh á dhéanamh faoin uair ba cheart an iompraíocht bhulaíochta a thuairisciú do Tusla ba cheart na tosca seo a leanas a chur san áireamh:

>an tionchar ar an leanbh
>gníomh cosantach/cuí déanta ag na tuismitheoirí
>gníomh cosantach/cuí déanta ag an scoil
>rannpháirtíocht an linbh/an teaghlaigh le seirbhísí tacaíochta amhail SNSO

Má tá amhras ann an bhfuil nó nach bhfuil iompraíocht bhulaíochta ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí ba cheart do scoileanna teagmháil a dhéanamh le roinn oibre sóisialta Tusla chun comhairle a fháil. Cuirfidh sé sin ar chumas an oibrí shóisialta iniúchadh a dhéanamh ar an gcás le foireann na scoile agus comhairle a thabhairt faoin mbealach ab fhearr dul ar aghaidh.